

Fagetisk dilemma i Rogalandsavdelingen

Hva gjør en fylkesavdeling når en kollega blir meldt til Fylkeslegen og anklaget for uetisk faglig virksomhet? Og hva gjøre Psykologforeningen? Fylkesavdelingen i Rogaland reiste disse spørsmålene på lederkonferansen.

PUBLISERT 1. januar 2004

Bente Arntzen

Punktet «Presentasjon fra fylkesavdelingene» byr ofte på gode og spennende saker. Her er det fritt frem for fylkesavdelingene til å presentere temaer de særlig brenner for, og ikke minst til å utfordre Psykologforeningen. Med hele sentralstyret og ledelsen i NPF til stede, har de lokale representantene en unik anledning til å få oppmerksomhet og reaksjoner fra sentralt hold.

Rogalandsavdelingen tok opp en vanskelig fagetisk sak, som både inneholder utfordringer til lokalavdelingen, og til ledelsen i NPF. Bente Arntzen ga en grundig orientering: – I Rogalandsavdelingen opplevde vi at en kollega ble anmeldt av Helsetilsynet, og fratatt autorisasjonen. Dere husker sikkert de store avisoppslagene om Jens Skår, og rettssaken i sommer. Denne saken har pågått over flere år, og handler om bruk av tvang i behandling av alvorlig selvskading og skading av andre. Slik vi ser det, reiser den flere prinsipielle spørsmål, når det gjelder fylkesavdelingene og NPFs rolle når en kollega på denne måten mister autorisasjonen, og blir førstesidestoff i avisene.

Handlingslammet

– Vi i Roglandsavdelingen følte oss både usikre og handlingslammede i denne saken. I dag ser vi at vi burde ha spilt en langt mer aktiv rolle, sa Arntzen. Vi legger frem det som skjedde her på lederkonferansen, fordi vi ønsker en diskusjon om rutiner og handlingsmåter i NPF. Jens Skår har godkjent at vi gjør det.

Skår hadde laget en detaljert oversikt over de viktigste hendelsene siden fylkeslegen oversendte saken til statsadvokaten i Rogaland og til Helsetilsynet i februar 1995. Arntzen leste hele oversikten, som avslutter slik saken står nå: I januar 2003 bestemte Helsetilsynet at Skår skulle fratras autorisasjonen «på grunn av uforsvarlig virksomhet og grov mangel på faglig innsikt». Som behandlingsveileder ble han betraktet som en nøkkelperson for en bestemt behandlingspraksis. I juli falt dommen i Sandnes Tingrett. Retten finner at deler av det som vises på video-opptak fra behandlingen er straffbare handlinger. Skår får bot på 10 000 kroner. Siktelsen mot den behandlende psykologen ble frafalt, og som veiledende psykolog står Skår igjen som eneste siktet. Statsadvokatens begrunnelse for det, var behovet for å avgrense saken. Dommen ble anket, og saken kommer opp for lagmannsretten 9. februar.

– Vi i fylkesavdelingen følte at vi ikke hadde taklet denne saken på en god måte, så før vi reiste til lederkonferansen, spurte vi spurte Skår om hva han hadde savnet fra foreningen, fortalte Arntzen. – Han kom med en rekke forslag til hva lokallaget og NPF sentralt kunne ha bidratt med. Det første han peker på, er at NPF i slike saker bør ta kontakt med den aktuelle psykologen, og spørre om det er noe foreningen kan gjøre. Skår etterlyser psykologfaglig kompetanse hos Fylkeslegen, og mener at faglige formuleringer i veiledningsdokumentene som ble undersøkt ble misforstått. Han mener også at NPF bør ha en rolle når slike saker kommer opp i Helsetilsynet, og i Helsepersonellnemnda.

Ingen støtte uten medlemskap?

Arntzen pekte også på de økonomiske sidene av saken. – Vi må se på om det bør etableres beredskap i NPF når det gjelder rettshjelp, sa hun. I dag dekker ikke forsikringen vår rettssaker der psykologen ikke er tiltalt. I Skårs tilfelle fikk han dekket rettshjelp i saken han ble tiltalt for, men ikke i rettssaken han må kjøre for å prøve å få autorisasjonen tilbake. Han anslår at den rettssaken vil koste ham om lag 600 000 kroner.

I og med at han er fratatt autorisasjonen, er Skår uten inntekt. Han søkte fylkesavdelingen om å få dekket reiseutgifter. – Vi innvilget det, men hadde en prinsipiell diskusjon: Uten autorisasjon var han ikke lenger medlem i foreningen. Men er det ikke nettopp i en slik situasjon en trenger støtte fra NPF? Hadde det ikke vært mulig å betrakte ham som medlem inntil saken er endelig avgjort?

Rogaland har seniorkollegagrupper, som tilbyr veiledning i fagetiske spørsmål, og bistår kolleger i vanskelige saker. – Dette er et lavterskeltilbud til alle medlemmer, sa Arntzen. – Men Skår hadde ønsket at en slik gruppe aktivt oppsøker den det gjelder.

Siden Skår-saken fikk store oppslag i media i 2001, vedtok årsmøtet i Rogalandsavdelingen å sende ut en pressemelding. Det var en generell pressemelding, som tok opp avisenes forhåndsdømming. Nå ønsker avdelingen en diskusjon i foreningen om hvordan en kan støtte psykologer som kommer i lignende situasjoner. – Saken avdekker behov for støtte fra NPF i alvorlige fagetiske saker, og råd om hvordan en skal takle et slikt mediakjør. Vi trenger en debatt om hva fylkesavdelingene kan gjøre, og hvilke initiativer som kan gjøres sentralt. Vi ønsker ikke at andre skal oppleve samme handlingslammelse som vi gjorde, avsluttet Arntzen.

– Rogalandsavdelingen tar opp viktige problemstillinger, sier An-Magritt Aanonsen til Tidsskriftet. – Vi vil følge opp dette; i første omgang med et møte med fylkesavdelingen.

Nina Strand

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 41, nummer 1, 2004, side 58-59